

Millerntor. St Paulis hemmaarena ligger mitt inne i Hamburg vid Reeperbahn. Bilder: Carl Undehn

Kämpande St Pauli kan nå Tysklands högsta liga

fredag, maj 4, 2012 - 00:00

FC St Pauli

Sedan klubben grundades i Hamburg 1910 har laget spelat i högsta divisionen – 1. Bundesliga – fem säsonger men alltid åkt ur efter en säsong. För tillfället spelar de i andra ligan.

Även i Sverige finns det en fanclub för FC St Pauli som kallar sig "Verstehe nichts crew" (Fattar ingenting-gänget). Fansen stoltserar gärna med att de oväntat besegrade storklubben Bayern München med 2-1 vid en match 2002. Enligt klubbens stadgar får namnet på hemmastadio Millerntor inte säljas till något företag. På Millerntor spelas inte bara fotboll. Där visas också utomhusbio och även nobelpristagaren Günter Grass har läst där som stöd för klubben.

REPORTAGE Fotbollsklubben St Pauli föddes i Hamburgs red light district. På 30-talet fick endast medlemmar i Hitlerjugend spela i laget. Idag tar klubben tydlig politisk ställning mot sexism och har supporters med hjärtat till vänster över hela Europa. På söndag avgörs om laget får chansen att avancera till högsta ligan. Men går det verkligen att kombinera fotboll och politik?

Det är matchdag i Hamburg. Hansa Rostock, en klubb som är ökad för sina högerextrema supportrar, är på besök. FC St Paulis uttalade antifascism märks tydligt i samband med matcher mot lag från östra Tyskland. Klubbar som Dresden och Jena har sedan länge problem med nynazister bland fansen. Detsamma gäller Hansa Rostock och de båda lagens supportrar är bittra fiender. Då mötena ofta slutar i kravaller är ingen direkt förvånad över att det förutom fotbollsfans också finns 2 000 kravallpolis med hästar och vattenkanoner i kvarteret.

Baren Jolly Roger ligger mitt emot FC St Paulis arena Millerntor och är träffpunkten före avspark. Fansen samlas för att dricka öl och diskutera fotboll och politik. Stämningen är spänd, det ryktas att Rostockfans vill storma Jolly Roger. Supportern Mikka däremot diskuterar hellre den stående frågan i stadsdelen: gentrifiering.

– Klubben är något vi kan projicera stadsdelens kultur på. St Pauli förändras, det byggs dyra lägenheter och i mångt och mycket är klubben sista utposten, säger Mikka som ser argare ut för varje ord.

Vad kan då klubben göra? Hur ska fotboll kunna motverka en utveckling som sker i alla städer världen runt?

– Uppmärksamma det och stoppa yuppiefieringen!

”Förankrad i kvarteret”

Utanför Millerntor står Hannah tillsammans med ett par vänner.

– Jag tycker klubben fortfarande är förankrad i kvarteret. Det finns en stark lokalpatriotism i St Pauli, säger hon och menar att det ännu rymmer mycket politiken i klubben.

– Det genomförs aktioner på stadion och samlas in pengar, senast för ett ungdomshem i Bilbao.

– Att hålla på St Pauli är ett politiskt ställningstagande, i alla fall i Hamburg. I Berlin är det mer en modegrej att gilla laget, säger kompisen Philipp.

Det närmar sig avspark och läktarna fylls snabbt. AC/DC:s Hell’s Bells dånar ur högtalarna när spelarna springer in på planen samtidigt som luften fylls av konfetti och lukten av cannabis. St Pauli spelar bra, det första målet kommer tidigt och mitten av andra halvlek står det 2-0 till hemmalaget. Fansen sjunger och banderoller med slagord mot polisen och uppmaningar till demonstrationer vandrar runt läktaren.

Redan innan matchen är slut hörs knallskott på gatan utanför. Från läktaren ser fansen hur mängder av kravallpolis snabbt rör sig mot Jolly Roger.

Strippklubbar och barer

I Sverige är Hamburg mest förknippat med en sak: Reeperbahn. Den ökända nöjesgatan, kantad av strippklubbar och barer, sträcker sig som en neonfärgad orm genom hamnkvarteret St Pauli. Ett kvarter som lever på sitt rykte som syndens högberg och platsen där The Beatles lärde sig leva rock’n’roll. ”Jag föddes i Liverpool men växte upp i Hamburg”, brukade John Lennon säga.

Men St Pauli är mer än Hamburgs red light district. Det är en ytterst politisk stadsdel som ständigt kämpar för att behålla s särart. En kamp där fotbollslaget FC St Pauli spelar en viktig roll. Med mottot ”Non established since 1910” är det ingen vanlig klubb. Med en piratflagga som symbol, antifascism, antisexism och radikal politisk retorik har laget blivit favorit bland fotbollsintresserade med hjärtat till vänster i hela världen.

Hur kunde lilla FC St Pauli bli ett sådant fenomen? Det har knappast med framgångar på plan att göra. Bortsett från några tidigare vändor i högsta division harvar laget för det mesta i andra eller tredje ligan. Lockelsen ligger i att fansen gör matcher till politiska manifestationer. Så har det inte alltid varit. Under nazistdiktaturen fick endast medlemmar i Hitlerjugend spela i laget. Detsamma gällde alla klubbar och gör därför inte FC St Pauli till ett ”nazistlag”. Någon samlingspunkt för antifascistisk verksamhet var det dock inte. Det blev klubben först på 1980-talet – och då rejält.

– Innan punkarna från Hafenstrasse började gå på matcherna var det en vanlig stadsdelsklubb, säger Christian Sobiella, passionerat fan som just håller på att avsluta arbetet med en bok om lagets historia.

Gatan Hafenstrasse i St Pauli var på 80-talet centrum för den tyska ockupant rörelsen. Hela kvarteret ockuperades och försvarades i våldsamma strider med polisen.

Fotboll är stort i Tyskland och även punkarna från Hafenstrasse ville gå på match ibland. Närmast låg Millerntor, FC St Paulis arena, ett stenkast bakom Reeperbahn.

En dag tog en av dem med sig en piratflagga till stadion. Det fanns ingen tanke bakom det, kanske skulle det reta gubbarna på läktaren som inte alltid gladdes åt de nya fansen. Det blev början på myten om FC St Pauli.

– Husockupanterna förändrade mycket. De gjorde att St Pauli blev den första klubben som officiellt tog avstånd från rasism och sexism. Plötsligt var det inte längre okej att kalla domaren ”jävla böj” eller liknande, säger Christian Sobiella.

Samtidigt hade stadens storlag HSV problem med högerextrema fans. I protest valde många att gå över till FC St Pauli. Laget blev en motpol till HSV, både politiskt och på planen.

– Alla St Pauli-fans är naturligtvis inte husockupanter. Kanske röstar inte ens alla vänster, men punkarnas idéer färgade av sig på de opolitiska fansen, säger Christian Sobiella och fortsätter:

– Att hålla på ett lag som står för samma värderingar som du är ju väldigt attraktivt.

Att en klubb från ett red light district även är antisexistiskt kan tyckas konstigt.

För fansen finns det däremot inget motsägelsefullt i det.

– Kvarteret är ju som det är och stadion står här. Ingen vill stödja trafficking, men många kan tänka sig att demonstrera för sexarbetarnas rättigheter.

Även när tidningen Maxim ville göra reklam vid stadion stoppades det av fansen som ansåg att den var sexistisk.

Driver ett ungdomshus

Mycket av den politiska aktivitet som FC St Pauli blivit känd för bedrivs av fangruppen Abteilung Fördernde Mitglieder, på svenska det något stela Avdelning för stödjande medlemmar. De hjälper unga att få jobb och driver ett ungdomshus för fotbollsspelare.

– De har 5 000 medlemmar och är en stark röst. Ledningen lyssnar på dem och ger dem gratis lokaler, säger Christian Sobiella.

Det största projektet som klubben driver är Viva con Agua. Det grundades av spelaren Benjamin Adrion 2005 och arbetar för tillgång till rent dricksvatten i fattiga länder.

Att spelarna engagerar sig så pass mycket hör dock till undantagen.

– 90 procent av dem är vanliga fotbollsspelare och inte politisk aktiva. Men journalister lyfter gärna fram de som gjort något som passar i myten kring laget.

Myter om St Pauli är något det finns gott om. Som att kvarterets prostituerade samlade in pengar när laget hotades av konkurs 2003.

– Nej det stämmer inte. Det såldes t-shirts och hölls en välgörenhetsmatch mot Bayern München. Dessutom fanns kampanjen "Sup för St Pauli" där barer i kvarteret skänkte en del av vinsten till laget.

Ungefär samtidigt började hypen kring laget. Fler och fler, även i Sverige, köpte St Paulis dödskalleskjolar för att visa sitt stöd för den punkiga och annorlunda klubben. Tragiskt nog får laget inte ta del av vinsten.

– För att snabbt få in pengar såldes rättigheterna för tröjorna. Kortsiktigt var det nog rätt, men långsiktigt är det en katastrof. Förra året var St Pauli på femte plats i försäljning av fanartiklar i Tyskland, säger Christian Sobiella.

Tillbaka till matchen mot Hansa Rostock. När domaren blåser av har många fans redan lämnat stadion och gett sig ut på gatan. Vid utgången ser säkerhetspersonalen orolig ut.

– Det har börjat, vi släpper ut dig på egen risk, säger kvinnan i den gula västen.

"Det" som hon talar om är kravallerna som alltid följer ett möte mellan St Pauli och Hansa Rostock. Men den här gången är det inte fansen som ryker ihop. Huliganer, mer eller mindre intresserade av FC St Pauli, har tänt eldar utanför stadion.

Gatorna fylls av brandrök, men knallbombarna har slutat smälla. För stunden. Det råder en kuslig tystnad. Folk samlas i hörnen och väntar. En bit bort från stadion dras soptunnor ut på gatan, en byggarbetsplats plundras på gatsten och material till barrikader.

Äldre fans på väg hem svär över "idioterna som slår sönder vårt kvarter". En kille på cykel stannar till och frågar retoriskt vad våldet har med fotboll eller politik att göra.

– De är frustrerade kids som tar chansen att slå sönder allt. Precis som vid första maj eller den årliga gatufesten Schanzenfest, säger han.

Kravall utan egentligt syfte, men med lång tradition.

Ännu syns varken polis eller Rostockfansen till, men eldarna i barrikaderna tar fart.

Gatstenar flyger och röster skriker: "Vi är St Pauli! Jävla nazisnutar!" På mindre än en sekund dyker ett hav av kravallpolis med vattenkanoner upp och folk springer åt alla håll.

Resultatet då? Jo, i slutet gjorde St Pauli ytterligare ett mål. Matchen slutade 3–0. 14 personer greps och två poliser skadades. I helgen spelar laget sista ligaomgången. Efter år av tragglande i de lägre divisioner har St Pauli äntligen chans att ta sig upp i den högsta divisionen.

Carl Undehn

Frilansjournalist bosatt i Hamburg

Relaterade artiklar

Här vill alla vara rebeller

2012-04-19 10:14

REPORTAGE I en vägkorsning i Benghazi, Libyens näst största stad, står en grupp unga killar. Alla bär samma accessoar: ett vapen hängande över axeln. De är thuwwar, rebellerna som stred mot Kadaffi. Är de revolutionära hjältar som upprätthåller säkerheten, eller har de kommit att bli laglösa miliser?

De bortglömda barnen

2012-04-01 22:00

REPORTAGE Kyla och svält skördar många offer i Afghanistans flyktingläger.

Det radikala Trondheim

2012-03-19 08:53

REPORTAGE Staden där offensiv vänsterpolitik blivit en valvinnare.

Färdtjänst via Senegal

2012-03-08 17:56

REPORTAGE Svenska kunder kopplas till callcenter i Dakar, där ett 20-tal senegaleser sedan några veckor tar emot bokningar.

Vill slippa förbannelsen

2012-01-31 00:00

REPORTAGE Takoradis invånare hoppas oljan ska få staden att blomstra.